

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гумантарний університет
Факультет документальних комунікацій, менеджменту, технологій та фізики
Кафедра професійної освіти, трудового навчання та технологій**

**АКТУЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
МОДЕРНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНО-
ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У КОНТЕКСТІ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції
28 квітня 2021 р.**

Рівне – 2021

УДК: 373

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 5 від 27.05.2021 р.)

Редакційна колегія:

- Постоловський Руслан Михайлович** – кандидат історичних наук, професор, ректор РДГУ – голова оргкомітету;
- Павелків Роман Володимирович** – доктор психологічних наук, професор, перший проректор РДГУ – заступник голови оргкомітету;
- Дейнега Олександр Вікторович** – доктор економічних наук, професор, проректор з наукової роботи РДГУ – заступник голови оргкомітету;
- Юхименко-Назарук Ірина Анатоліївна** – доктор економічних наук, професор, декан факультету документальних комунікацій, менеджменту, технологій та фізики РДГУ;
- Лісова Світлана Валеріївна** – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри професійної освіти, трудового навчання та технологій РДГУ;
- Поліщук Наталія Валодимирівна** – доктор філософських наук, доцент кафедри професійної освіти, трудового навчання та технологій РДГУ;
- Дупак Надія Василівна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри професійної освіти, трудового навчання та технологій РДГУ;
- Фещук Юрій Вікторович** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри професійної освіти, трудового навчання та технологій РДГУ;
- Герасименко Олександр Анатолійович** – кандидат історичних наук, доцент кафедри професійної освіти, трудового навчання та технологій РДГУ.

Рецензент:

- Савченко Лариса Олексіївна** – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та методики технологічної освіти ДВНЗ (Криворізький Національний університет);
- Шевців Зоя Михайлівна** – доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки початкової, інклюзивної та вищої освіти (Рівненський державний гуманітарний університет).

Актуальні проблеми модернізації професійно-педагогічної підготовки майбутніх фахівців у контексті Євроінтеграційних процесів. Матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції (м. Рівне, 28 квітня 2021 року). Рівне: РВВ РДГУ, 2021. 140 с.

У збірнику представлені матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції “Актуальні проблеми модернізації професійно-педагогічної підготовки майбутніх фахівців у контексті Євроінтеграційних процесів”.

Розглядаються актуальні проблеми модернізації професійно-педагогічної підготовки фахівців профільної та вищої освіти, сфери обслуговування (Готельно-ресторанної справи), вимоги сучасної школи до якісної підготовки майбутніх вчителів трудового навчання та технологій, можливості впровадження сучасних педагогічних технологій у систему підготовки компетентного фахівця вищого навчального закладу.

Збірник призначений для науковців, викладачів, магістрів, здобувачів вищої освіти, а також для широкого кола читачів.

ЗМІСТ

<i>Герасименко О.А.</i> Реалізація та зміст дисципліни «Основи техніки і технологій» для майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи.	5
<i>Герасименко О.А., Коваль В.В.</i> Особливості використання методу наочності під час формування в учнів 7-8 класів вміння оздоблювати вироби різьбленням на уроках трудового навчання.	8
<i>Дупак Н.В.</i> Теоретико-методологічні засади професійної підготовки бакалаврів готельно-ресторанної справи у контексті євроінтеграційних процесів.	14
<i>Жукова А.М.</i> Загальні концептуальні засади формування професійно-педагогічної компетентності у майбутніх педагогів.	19
<i>Кирильчук Ю.В.</i> Активізація навчально-пізнавальної діяльності особистості як необхідна умова підвищення якості підготовки майбутніх вчителів технологій.	25
<i>Кирильчук Ю.В., Лесковець А.М.</i> Теоретичні засади розвитку просторового мислення в учнів старших класів у процесі вивчення предмету «Технології» з використанням компетентнісно-орієнтованих технологій.	29
<i>Лісова С.В.</i> Особливості ефективної професійної підготовки бакалаврів готельно-ресторанної справи в умовах вищого навчального закладу.	33
<i>Літвінчук С.Б.</i> Професійна підготовка майбутніх фахівців-аграріїв в контексті викликів сьогодення.	39
<i>Мойсеєць К.В.</i> Текстова вишивка як елемент кодування слів.	42
<i>Парфенюк О.В.</i> Аналіз графічної підготовки здобувачів вищої освіти у ЗВО України та зарубіжжя.	49
<i>Поліщук Н.В., Гречко В.О.</i> Формування професійної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання та фахівців сфери обслуговування (готельно-ресторанна справа) при вивченні дисципліни «Основи проектування та моделювання».	54
<i>Поліщук Н.В., Крунич В.Р.</i> Основи дизайну у професійній діяльності педагога професійного навчання та фахівця сфери обслуговування (готельно-ресторанна справа).	62
<i>Саванчук О.А.</i> використання сучасних прогресивних технологій у формуванні творчої компетентності майбутнього вчителя трудового навчання.	70
<i>Симонович Н.В., Варфоломєєв Д.І.</i> Змістова характеристика проектно-технологічної компетентності учнів старших класів та її розвиток у процесі трудового навчання.	75
<i>Симонович Н.В., Король О.В.</i> Формування підприємницької компетентності учнів 10-11-х класів у процесі вивчення предмету «Технології».	80
<i>Сингаївський Д.В., Бохін Я.С.</i> Теоретичні основи розвитку графічної компетентності в учнів старших класів на гурткових заняттях з технічної творчості.	84

Улітіна К.А. Професійна підготовка фахівців у вищих закладах освіти в контексті Болонського процесу.	88
Фещук Ю.В., Боюка Ю.А. Графічна компетентність учнів старших класів та її розвиток на заняттях з предмету «Технології» з використанням SMART-технологій.	91
Фещук Ю.В., Герасименко О.А. Використання методу вправ у процесі вивчення профілю «Основи дизайну» в 10-х класах.	94
Фещук Ю.В., Качинська І.М. Теоретичні аспекти розвитку вмінь розробки структурованої документації в учнів старших класів на заняттях предмету «Технології».	99
Шурин О.І. Реалізація ІКТ у процесі фахової підготовки майбутніх учителів технологій.	103
Яциур М.С. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в профорієнтаційній підготовці майбутніх учителів трудового навчання та технологій.	106
Яциур М.С. Формування профорієнтаційної компетентності у майбутніх учителів трудового навчання та технологій.	114
Яциур М.С., Кручик О.В. Професійна спрямованість учнів старших класів яка розвивається в процесі профільного навчання.	121
Яциур М.С., Максименко І.М. Професійні наміри старшокласників та їх розвиток у процесі профільного навчання.	128
Яремчук І.А. Формування професійних компетентностей сучасного вчителя трудового навчання.	133
Відомості про авторів.	137

УДК: 378.016:37.011.3-051-047.22

О.А. САВАНЧУК

викладач технічних дисциплін

Відокремленого структурного підрозділу

«Сарненський педагогічний фаховий коледж»

Рівненського державного гуманітарного університету,

м. Сарни

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ПРОГРЕСИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ ТВОРЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

Творчість – це не дія, яку ти виконуєш, це спосіб мислення, який ти застосовуєш.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Сучасна освіта України орієнтується на європейські виміри. Адже сьогодні в умовах ринкової економіки попитом на ринку праці користуються спеціалісти, які вміють конкурувати, нестандартно мислити, творчо застосовувати знання, креативно працювати з інформацією.

Проблема розвитку творчих здібностей, виховання творчої особистості, збереження обдарованості в наш час стає все більш актуальною. Україна не вперше переживає великі потрясіння, які змінюють світогляд цілих поколінь, і як кожна цивілізована країна дбає про творчий потенціал суспільства загалом і кожної людини зокрема. Як обставини позначаються на творчості молодого покоління, ми не знаємо, але ці обставини дають можливість переосмислити свою педагогічну та творчу позицію, що сприятиме виявленню творчих особистостей, та долучити дітей до творчості, відродити творчу культуру, розвинути творчу діяльність не тільки серед учнів та студентів, а й серед всього населення та в системах масової інформації.

Сьогодні на ринку праці з'явилися модні професії: фрілансер, копірайтер, коучинг, медіа-байер, промоутер, трейдер. Люди, які оволоділи навичками цих професій, є професіоналами, оригінальними, неповторними, унікальними, творчими особистостями, одним словом – креативними, здатними до творчості, та продукування нових ідей.

Стрімкий розвиток технологій змінює світ у бік інформатизації та відкритості, що обумовлює необхідність творчо діяти, оцінювати ризики та брати на себе відповідальність за прийняті рішення. Це спрямовує сучасну освіту до компетентнісного підходу, коли формування в дітей здатності діяти, має випереджати процес накопичення ними будь-яких знань. Відповідно до компетенцій, визначених експертами у 2017 р. на Світовому економічному форумі в Давосі, творчі здібності входять у ТОП 10 компетенцій більшості професій та дистанційного навчання.

Формування цілей статті (постановка проблеми). Мета статті дослідити особливості формування творчих здібностей молоді використовуючи сучасні прогресивні технології та інноваційні ідеї для сприяння творчості.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Актуальність творчості у наш час очевидна, вона всюди: і в анкеті з працевлаштування, і в реалізації ваших планів, і в кар'єрному зростанні, і в творчій самореалізації, і в культурі цивілізації, і в нестримному русі прогресу.

Ми знаємо, що в теперішній час в Україні відбуваються суттєві зміни в освіті і одним із завдань сучасної школи стає розкриття потенціалу всіх учасників освітнього процесу, надання їм можливостей прояву творчих здібностей. Саме тому впровадження STEM-освіти повинно сприяти реалізації державної політики з урахуванням нових вимог Закону України “Про освіту” щодо посилення розвитку науково-технічного напрямку в навчально-методичній діяльності на всіх освітніх рівнях. Вже сьогодні необхідно створювати науково-методичні бази для підвищення творчого потенціалу молоді та професійної компетентності науково-педагогічних працівників. Вирішення цих завдань неможливе без здійснення варіативності освітніх процесів, у зв'язку з чим з'являються різні інноваційні види діяльності в освітньому процесі, які вимагають глибокого наукового і практичного осмислення.

STEM популярне сьогодні поняття яке охоплює професійну діяльність у науковій та технологічній сфері. Даний напрям у освіті забезпечує розвиток у здобувачів освіти навичкам ХХІ століття і є ефективним інструментом технологічної освіти.

Як педагогу мені було дуже цікаво, як можна застосовувати мистецькі знання та навички саме в цій освіті та як відреагують на все це діти. Безперечно, будь які уміння і навички здобувачів освіти необхідно закріплювати в практичних діях. Тому вкрай необхідно, під час впровадження STEM та STEAM-освіти, розвивати «мейкерські» здібності, які сприятимуть безперешкодному втіленню в життя ідей новітніх технологій.

Мейкер – це людина, яка щось створює. Мейкерські здібності – щось робити своїми руками – є практично у всіх. Просто в одних їх треба розвивати, а в інших підтримувати. Треба залучати дітей і дорослих до майстер - класів, або просто робити щось своїми руками. Вихованцям постійно необхідно бачити результати своєї роботи. Безперечно, що цьому освітньому процесу може сприяти такий напрямок як мейкерство. Сучасні діти мають у своєму арсеналі чимало онлайн джерел і цілком доступні інші ресурси: майстер-класи, творчі гуртки, невеличкі майстерні, ютуб-канали, е= підручники, які дають можливість виготовити не якісь простенькі вироби, а справжні шедеври, які

вони можуть презентувати не лише в класі чи в групі, а й в соціальних творчих групах, отримати оцінку, підказку та мотивацію на подальшу діяльність.

Завдання сучасного вчителя, викладача – модернізувати освітній процес так, щоб забезпечити його пошуковий та дослідницький характер шляхом упровадження сучасних технологій навчання з метою формування життєвих компетентностей.

У кожній українській родині є мейкери: хтось плете гачком та голками, виготовляє прикраси з бісеру, вишиває; хтось досліджує українську символіку, хтось відроджує українську автентичну та дає їй життя інтерпретуючи з сучасністю. Недарма у народі називають таких майстрів «мастак». Отже, мейкерство безперечно закладено в нашу українську культуру через декоративно-прикладне мистецтво. А це спонукає до мислення, ефективної комунікації, сприяє розвитку креативності, творчості, самостійним управлінням у навчанні, вирішенні практичних завдань, розуміння основ проектування які інтегровано розглядаються на уроках трудового навчання, використовуючи та застосовуючи сучасні прогресивні технології.

Саме це актуалізує впровадження сучасних інформаційно-інтерактивних освітніх технологій, спрямованих на розвиток творчості майбутніх вчителів трудового навчання та технологій.

Шляхи розв'язання проблеми формування творчої компетентності майбутніх вчителів трудового навчання вбачаю у широкому застосуванні інформаційно-інтерактивних та розвивальних технологій навчання, а саме STEM-проекти можуть бути виконані в галузях робототехніки, 3Данімації, програмування [4]. Робота над STEM-проектом проходить в декілька етапів, кожний з яких приносить нові знання і навички, в тому числі: здобуття потрібних знань; встановлення мети; розробка проекту; створення продукту сучасної науково-технічної індустрії чи його прототипу; тестування продукту; обговорення проекту. Адже робота над будь-яким проектом потребує креативності, розвитку організаційних і комунікаційних навичок. STEM проекти – це проекти, які направлені на практику: рішення конкретних задач і вивчення природних явищ в спеціалізованих лабораторіях, за допомогою технологічного обладнання та за підтримки педагога, який більше не є центральною фігурою на уроці і виступає в ролі ментора для здобувачів освіти. Такий підхід відомий під назвою STEAM (Science, Technology, Engineering, Arts and Mathematics), і сьогодні його слід більше вивчати та апробувати, саме з майбутніми педагогами, так як саме за ними майбутнє шкільної освіти [1].

Чому необхідно впроваджувати STEM в освітній процес? На мою думку, тому що, вона:

- активізує інтерес до математики, природничих наук, інженерії та технологій.

- допомагає здобути знання в області техніки, конструювання, моделювання, робототехніки;
- підвищує розвиток творчих здібностей і комунікаційних навичок;
- сприяє ранньому визначенню потенціалу дитини і її професійного самовизначення.
- такий підхід готує дітей до тих професій, яких ще немає.

Давайте розглянемо п'ять найцікавіших навичок, які допомагає отримати STEAM-освіту [1].

Так чи інакше, все життя складається з рішень конкретних завдань в межах в різних проєктів. І коли учень проєктує, наприклад, вертоліт або пропелерний автомобіль, освоюючи, а потім спостерігаючи в дії базові закони аеродинаміки, він не тільки набуває інженерні навички. Такий підхід вчить вирішувати конкретні завдання з помітним результатом, з огляду на встановлений ресурс. Іншими словами: у вас є пропелер, дерев'яні палички, скотч, гумки, пластик і дужки – зробіть з цього функціонуючий механізм. Час пішов.

Продовжуючи тему проєктної роботи і вирішення конкретних завдань, варто відзначити таку важливу річ як КПЕ – ключові показники ефективності. В епоху мультизадачності всі роботодавці ставлять перед співробітниками високі планки, досягти яких поодиноці просто неможливо. Одна з переваг STEAM-освіти в тому, що вона допомагає усвідомити важливість і цінність роботи в команді – учасники якої мають набір необхідних компетенцій, що дозволяє їм ефективно досягати цілей.

Перераховані вище якості та навички, так звані SOFT SKILLS, допомагають не тільки працювати в команді, а й ставати лідерами, а згодом – хорошими менеджерами і управлінцями. Самоорганізуючись, студенти вчаться розподіляти ролі за своїми вміннями, а деякі пробують себе як керівників, підтримуючи і мотивуючи однолітків.

Компанія Google з'ясувала, що «ідеальні управлінці» дозволяють своїй команді ділитися ідеями, ризикувати і робити помилки, використовують рішення проблем як інструмент навчання, орієнтовані на результат і не бояться «засукати рукава». Саме ці якості «в початковій версії» можуть проявитися під час проведення STEAM-досліджень [2].

Наукові та інженерні проєкти вимагають високої концентрації, вміння вибудовувати причинно-наслідкові зв'язки і здатності критично оцінювати процес і його результати. Робота над помилками і поради вчителя-ментора допомагають розвинути ці якості. Вони спонукають учнів аналізувати свою роботу, знаходити слабкі місця і пропонувати варіанти поліпшення – або знаходити способи уникнути помилок надалі. Такий підхід допомагає зрозуміти важливість якісної реалізації завдань: діти зважують всі «за» і «проти» і опрацьовують найкращі шляхи вирішення.

І нарешті, останній навик – підприємницький потенціал. Це не означає, що діти неодмінно відкриють свій бізнес, хоча і таке цілком можливо. Суть в тому, що STEAM-навчання допомагає сформувати зважений і раціональний підхід до всіх життєвих викликів [3].

На сьогоднішній день, у професійній освіті як вчителів так і викладачів не обійтись без сучасних ІТ-продуктів одним з яких є SMART-технології. М. Соснова у своїх дослідженнях зазначає, «концепцію Smart-освіти є створення такого середовища яке сприятиме безперервному розвитку компетентностей учасників освітнього процесу, включаючи заходи формального і неформального процесу навчання на основі новітніх технологій» [6].

Використання SMART-платформ з новітнім інформаційним матеріалом забезпечує перехід від репродуктивного передавання знань до нового креативного простору, впровадження нових форм та напрямів навчання. Практика показує, що знання більш якісно формуються в результаті творчої взаємодії «викладач-студент». При цьому студент ділиться набутим досвідом, інформацією, отриманими практичними навичками під час творчої взаємодії між викладачем, однокласниками, його фаховим інформаційним середовищем.

У сучасному інформаційно-освітньому просторі є велика кількість інструментів, що будуть сприяти зацікавленості у навчанні. Саме вони належать до так званих SMART-технологій. Це:

- онлайн-сервіс Google Classroom – призначений для організації освітнього процесу, з його допомогою педагоги можуть ознайомлювати дітей з навчальним матеріалом, давати завдання, оцінювати їхні знання.

- онлайн-сервіс Kahoot призначений для створення онлайн-вікторин, тестів і опитувань, ця програма може ефективно використовуватись із дидактичною метою;

- онлайн-сервіс Be Smart (Будь розумним) – інноваційний освітній проєкт з онлайн навчання;

- онлайн Smart-платформа Eliademy безкоштовна платформа електронного навчання LMS, що дозволяє викладачам і студентам створювати, ділитися і управляти онлайн ресурсами.

- Атмосферна Школа – інноваційний проєкт у галузі дистанційної освіти в Україні, що використовує виключно авторські навчальні матеріали, що є інформативними та зрозумілими для сприйняття, що дає можливість поєднувати навчання з хобі та особливостями стилю життя.

Висновки з даного дослідження та перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Таким чином, ми бачимо, що STEM-освіта та SMART-технології мають значний потенціал для творчої ініціативи вчителя трудового навчання та передбачають уне надання студентам готових знань, а створення умов для отримання ними власного досвіду і навичок. Поєднуючи сучасні прогресивні технології з інформаційно-освітнім середовищем навчального

закладу, ми можемо констатувати, що такий підхід до навчання дасть змогу втілити в життя тенденцію формування вільної, креативної особистості майбутнього фахівця.

Список літератури:

1. STEM-освіта. Інститут модернізації змісту освіти. URL: <https://imzo.gov.ua/stem-osvita/> (дата звернення: 10.03.2021).
2. Балик Н.Р. Підходи та особливості сучасної STEM-освіти. Фізико-математична освіта: науковий журнал. 2017. Випуск 2 (12). С. 26-30.
3. Концепція Нової Української школи. Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення: 09.04.2021 р.).
4. План заходів щодо реалізації концепції розвитку STEM-освіти до 2027 року. Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/oprilyudneno-plan-zahodiv-shodo-realizaciyi-konceptsiyi-rozvitku-stem-osviti-do-2027-roku> (дата звернення: 16.04.2021 р.).
5. Проект концепції STEM-освіти в Україні. URL: http://mk-kor.at.ua/STEM/STEM_2017.pdf (дата звернення: 12.03.2021).
6. Трудове навчання. Оновлена програма для учнів 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів (2017 р.). Портал Міністерства освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/onovlennya-12-2017/2-trudove-navchannya-5-9.doc> (дата звернення: 11.03.2018).

УДК: 373.5016:331-047.22

Н.В. СИМОНОВИЧ

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри професійної освіти,
трудового навчання та технологій,

Рівненський державний гуманітарний університет

Д.І. ВАРФОЛОМЄВ

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 014.10. Середня освіта (Трудове навчання та технології),
Рівненський державний гуманітарний університет

ЗМІСТОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОЕКТНО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ ТА ЇЇ РОЗВИТОК У ПРОЦЕСІ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Оновлення всіх сторін життя суспільства, необхідність виходу на рівні науково-технічного прогресу, забезпечення високої ефективності виробництва, як найповнішого

Наукове видання

АКТУЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНО- ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції
28 квітня 2021 р.

Упорядники: Герасименко Олександр Анатолійович,
Дупак Надія Василівна,
Поліщук Наталія Володимирівна,
Симонович Наталія Василівна,
Фещук Юрій Вікторович

Друкується без редакційної правки

Відповідальний за випуск Лісова С.В.

Здано до набору 19.04.2021 р. Підписано до друку 26.05.2021 р.
Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman.
Друк різнографічний. Ум. друк. арк. 11,1.

Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету,
33028, м. Рівне, вул. С.Бандери, 12